

THỰC TRẠNG SỬ DỤNG SGK TRONG DẠY HỌC LỊCH SỬ LỚP 11 Ở TRƯỜNG THPT

Nhóm sinh viên : Nguyễn Xuân Mạnh-Nguyễn Hồng Nhung

Lớp : QH-2005-S-Lịch sử

Giảng viên hướng dẫn: ThS. Hoàng Thanh Tú

Hiện nay cuộc cải cách Giáo dục đang diễn ra trên tất cả các mặt. Trong đó đổi mới SGK thu hút được sự quan tâm của toàn xã hội. SGK Lịch sử có vai trò quan trọng trong quá trình dạy học nhưng trên thực tế có nhiều quan niệm chưa đúng dẫn đến cách sử dụng SGK chưa hợp lí và chưa hiệu quả. Năm học 2007 – 2008 là năm đầu tiên triển khai thực hiện đại trà SGK mới môn Lịch sử lớp 11. Đây là những lí do để tiến hành nghiên cứu đề tài “Thực trạng sử dụng SGK trong dạy học Lịch sử lớp 11 ở trường THPT”.

Đề tài đã tiến hành điều tra ở 3 trường: THPT Tây Hồ, THPT Hai Bà Trưng, THPTDL Phương Nam về các vấn đề: nhận thức của học sinh về tầm quan trọng, nội dung, hình thức của SGK; cách sử dụng SGK của học sinh, giáo viên...

Qua điều tra, phần lớn học sinh đã nhận thức được tầm quan trọng của SGK. Theo đánh giá của học sinh phổ thông – những người trực tiếp sử dụng SGK thì nội dung SGK là phù hợp (60.4%) song hình ảnh minh họa lại quá ít (62.7%) và chất lượng hình ảnh bình thường (65.9%). Do đó, SGK chưa tạo được hứng thú cho học sinh trong quá trình sử dụng...

Về cách sử dụng SGK của giáo viên, 47.5% giáo viên không hướng dẫn học sinh sử dụng SGK. Trong nội dung bài giảng của mình, 53.7% giáo viên chỉ tóm tắt hoặc thoát ly hoàn toàn nội dung SGK. Có 70.1% giáo viên sử dụng câu hỏi trong SGK; 29.9% không sử dụng. Qua đó chúng ta có thể thấy, không phải tất cả các giáo viên đều chú ý đến việc hướng dẫn học sinh các kỹ năng sử dụng SGK và chưa phát huy được hết vai trò của SGK...

Đối với học sinh, có tới 84,8% học sinh chỉ trả lời được một số câu hỏi trong SGK. Bên cạnh đó, số học sinh đọc SGK trước khi đến lớp: 43,5%; chỉ khi giáo viên yêu cầu: 41,5%; không bao giờ: 15,2%. Cách đọc SGK của học sinh chủ yếu là đọc lướt lấy thông tin: 60,8%, không phải là đọc nhiều lần để ghi nhớ hay đọc và trả lời các câu hỏi. 40,6% học sinh không bao giờ tìm các tài liệu khác ngoài SGK... Điều này chứng tỏ học sinh vẫn chưa thực sự sử dụng SGK một cách hiệu quả.

Trước thực trạng trên, chúng tôi đưa ra một số kiến nghị về cách sử dụng SGK. Trước hết, giáo viên phải xác định được tầm quan trọng đặc biệt của SGK và việc hướng dẫn học sinh

sử dụng SGK một cách hợp lí, có chất lượng. Giáo viên một mặt phải bám sát nội dung SGK mặt khác bổ sung các kiến thức mới. Đồng thời học sinh cũng phải nhận thức được SGK là tài liệu học tập cơ bản và cần phải nắm vững các nguyên tắc, yêu cầu sử dụng SGK để có cách khai thác hiệu quả các thông tin, hình ảnh, biểu đồ, sơ đồ... Học sinh cần vận dụng các kĩ năng được giáo viên hướng dẫn vào quá trình tự học và học trên lớp nhằm thực hiện 3 mục đích: chuẩn bị bài mới, ôn tập lại kiến thức, ôn thi và kiểm tra.

Qua ý kiến của học sinh và thực trạng sử dụng SGK trong dạy học Lịch sử, chúng tôi mong rằng các nhà biên soạn SGK sẽ có những biện pháp điều chỉnh, bổ sung để SGK thực sự trở thành chỗ dựa tin cậy của học sinh trong quá trình học tập môn Lịch sử.

Nhìn chung, giáo viên và học sinh đều đã thấy được vai trò quan trọng của SGK, tuy nhiên trong cách sử dụng vẫn chưa thực sự hiệu quả và phát huy được tác dụng to lớn của SGK. Đây là cơ sở quan trọng để đánh giá chất lượng, hiệu quả của SGK trong quá trình dạy học ở trường phổ thông, là căn cứ để các nhà biên soạn sách có những chiến lược đúng đắn trong việc đưa ra những bộ SGK phù hợp. Việc đi sâu nghiên cứu và đưa ra những biện pháp sử dụng SGK một cách cụ thể, hợp lí cho giáo viên và học sinh sẽ góp phần quan trọng trong việc nâng cao chất lượng dạy học

Tài liệu tham khảo

1. Allan C. Ornstein, Tomas J. Lasley, *Các chiến lược để dạy học có hiệu quả*.
2. ThS. Hoàng Thanh Tú, *Tập bài giảng môn PPDHLS*, Khoa SP, ĐHQGHN, 2007.
3. TS. Nguyễn Gia Cầu, *Rèn luyện cho học sinh kỹ năng làm việc với tài liệu học tập*, Tạp chí Giáo dục, số 177, kỳ 2, tháng 11/2007
4. Nguyễn Thị Côi, *Các con đường, biện pháp nâng cao hiệu quả dạy học Lịch sử ở trường phổ thông*, NXB ĐHSP, Hà Nội, 2006
5. Phan Ngọc Liên, Trần Văn Trị (chủ biên), *Phương pháp dạy học học Lịch sử*, NXB ĐHSP, Hà Nội, 2003.

Xác nhận của giảng viên hướng dẫn